

Milka in Metod Badjura v filmu *Podoba neke mladosti*

osvajanja te gore ni omenjen — pravzaprav ni v tej predstavitvi napisano nič drugega kot to, kar je natisnjeno v Planinskem vestniku. Tako seveda ne vem, ali je v knjigi tudi prevod tistega dela, ki zadeva slovensko osvajanje najvišje gore sveta, ali ne. V kratki predstavitvi knjige na straneh ene od planinskih revij z nemškega govornega področja ni omenjen.

Urednik

Metod in Milka Badjura

Metod Badjura (1896—1971) je začel svojo življenjsko pot v Litiji. Po končani srednji šoli v Ljubljani ga je med I. svetovno vojno pot peljala na vzhodno bojišče, nato na Tirolsko, nazadnje pa je doživel soško fronto, zlasti boje na Krnu. Po razpadu avstroogrske monarhije ga najdemo med slovenskimi prostovoljci na Koroškem. Po končani vojni se je na Dunaju in v Leipzigu posvetil študiju fotokemije, optike, analitične kemije in fotografije. V Ljubljani je ustanovil in tudi vodil klišarno Jugografiko ter predaval na Grafični šoli. Pisal je filmske scenarije, bil izvrsten snemalec in režiser. Od leta 1925 je pri ustvarjanju novih filmov sodeloval s svojo ženo **Milko, roj. Kunster** (1902—1992), ki je filme z montažo oblikovala v smiselno pripoved. Za svoje vrhunske dosežke na filmskem področju je Metod Badjura prejel vrsto družbenih in mednarod-

nih priznanj, oba z ženo pa sta dobila srebrni častni znak (1961) in bronasto plaketo (1967) Planinske zveze Slovenije ter častni zlati znak Planinskega društva Ljubljana Matica (1970).

Arhiv Republike Slovenije je letos v aprilu ob 100-letnici prve filmske predstave in ob 90-letnici slovenskega filma pripravil v Cankarjevem domu v Ljubljani razstavo, posvečeno filmskemu ustvarjanju Metoda in Milke Badjura, in sicer v letih od 1926 do 1969. Prireditelj je ob tej priložnosti izdal tudi dve knjigi. V njih je predstavil nekatere od 175 razstavljenih fotografij, popis vseh 110 filmov in vrsto študij o umetniškem ustvarjanju zakoncev Badjura.

Ta dogodek pa ni nepovezan z našim planinskim dogajanjem. Med filmi so nekateri namenjeni tudi planinstvu in smučanju. Prvi Badjurov film je bil prav prvi slovenski planinski film iz leta 1926, in sicer *Pot na Triglav*. Škoda, da se ni ohranil do današnjih dni. Temu sta leta 1932 sledila še dva filma, ki so ju po drugi svetovni vojni tudi ozvočili. Prvi, *Pozimi na Triglav*, zajema predvsem pokrajinske posnetke s Triglava in njegove okolice; v drugem, *Triglavske strmine*, za katerega je zgodbo napisal pisatelj **Janez Jalen**, pa so nastopali **Anton Cerar-Danilo, Jože Kunstler, Milka Badjura,**

Pavla Marinko-Zupančič ter znani slovenski alpinisti **Joža Čop, dr. Miha Potočnik** in **Uroš Zupančič**. Pri filmu sta sodelovala še **Evgen Lovšin** in **dr. Stanko Tominšek**. Med planinske filme lahko štejemo tudi naslednja dva, in sicer iz leta 1934 *Kozorogi*, v katerem vidimo gore nad Ljubeljem in njegovo okolico, ter *Zlatorog*, za katerega je Metod Badjura leta 1955 napisal scenarij, čeprav film ni bil nikoli posnet.

Ciril Velkovrh

S kolesom po okolici Ljubljane

Slovenci nismo samo narod smučarjev, vse bolj postajamo tudi narod kolesarjev. V tej naši deželi je vse polno cest in poti, kamor avtomobili bolj poredko zaidejo. Da pa se izognemo mestnemu vrvežu in močno prometnim vpadnicam, nam Slovenske železnice priporočajo, da kolo oddamo v prtljažni oddelek na vseh motornih potniških vlakih razen na zeleni vlak in se varno pripeljemo do zaželenega startnega mesta. Promocijski center pri Mestnem sekretariatu za turizem je letos izdal prikupno brošuro *S kolesom po okolici Ljubljane s predlogi za 20 krajših ali daljših kolesarskih izletov*. Besedilo za knjižico, ki je izšla v formatu popularnih prospektov *Mesta Ljubljana-Kam?*, je napisal **Andraž Arnšek** po raziskovalni nalogi, za katero je leta 1993 dobil prvo nagrado s področja športa na 6. srečanju mladih raziskovalcev z naslovnim motom *Zaupajmo v lastno ustvarjalnost*. *Fotografije* za brošuro sta prispevala **Albin Vengust** in **Aleš Fevžer**, delne zemljevide in lep pregledni zemljevid na ovojnici pa je izdelal Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo pri FAGG. Ker teče večji del opisanih poti po vzpetinah, naj knjižico predstavimo tudi v Planinskem vestniku.

V vodniku je najprej predstavljena *Pot spominov in tovarištva* okrog mesta Ljubljane, kjer je bila v vojnem času žična ograda, danes pa je pot namenjena sprehajalcem. Posamezne točke na tej poti so izhodišča za nekatere druge kolesarske izlete v okolico Ljubljane. Za

Po kolovozu z gorskim kolesom - da, po planinskih pešpoteh - ne

pot okoli mesta priporoča brošura kolesarjem, naj si poiščejo vzporedne poti, da na mirnih sprehodih ne bi motili pešcev. Tako besedilo opozarja na strpnost tudi na vseh drugih poteh.

Spremenno besedilo vseskozi opozarja na kulturne in naravne znamenitosti ob poti.

Brošura je bila izdana dokaj v naglici pred letošnjim sejmom Alpe-Adria, zaradi česar so v njej pomanjkljivosti, ki jih je kar preveč. Tiskarske napake bi pred nujno potrebnim ponatisom lahko odpravili s skrbnim branjem tiskarskega korektorja. Brošura je zelo prijetno oblikovana, njena realizacija pa je dokaj površna. Uvodne fotografije pri posameznih poglavjih nekajkrat ne sodijo v obravnavano pot (3. Trubarjeva domačija, 13. Fužinski grad) ali pa so brez podpisa, ker ne sodijo k naravnim ali kulturnim spomenikom na tej poti.

Priloženi delni zemljevidi posameznih poti so več kot dobra zamisel, zapisi krajev in vzpetin pa so označeni s tako majhnimi črkami, da jih moramo še doma pri mizi prebrati s povečevalnim steklom. Dvakrat je objavljena celo ista skica (10. in 11.). Na zemljevidih pogrešamo narisane vodne poti in zapise nekaterih pomembnih, v besedilu omenjenih krajev, kakor tudi legendo geografskih znakov. Zelo koristni pa so objavljeni profili poti, saj se lahko že s teh slik vidi, ali je pot lahka, srednje težka ali težka.

Na koncu pa še splošna pripomba k izbranim potem. Vsaka pot naj bi bila krožna s povsem jasnim predlogom, kako priti na startno mesto, in to z vlakom, avtobusom, osebnim vozilom ali pa, kot je tu velikokrat zamišljeno, kar s svojim kolesom za ogrevanje pred nadaljno vožnjo.

Ciril Velkovrh

39. številka Bilogorskega planinarja

Izdajanje planinske revije, pa čeprav občasno, zahteva od organizatorja dodaten in nepredvidljiv trud, vztrajnost in iznajdljivost. Vendar so izkušnje pokazale, da ni težko, kar človek rad dela. To je mogoče upravičeno reči tudi za Hrvaško planinsko društvo Bilo iz Koprivnice, ki že leta dolgo nekajkrat letno izdaja revijo Bilogorski planinar. To koprivniško planinsko društvo je sicer z več kot 500 člani po številu članstva tretje na Hrvaškem.

Za letošnjo veliko noč je izšla 39. številka revije, ki ne deluje zelo dopadljivo samo s svojim zunanjim videzom, temveč tudi z vsebino — seveda zahvaljujoč se avtorjem, ki so znani planinci.

Tako v 39. številki **dr. Željko Poljak**, dolgoletni urednik revije Hrvatski planinar, predstavlja zagorsko vzpetino Strahinjščico. V prispevku »Živeti z goro« nas **Ante Vukušić** z Zavižana, ki od mladih nog živi in dela v prelepih predelih Velebita, seznanja z živalskim svetom Velebita, **dr. Radovan Kranjčev** pa je v prispevku z

naslovom »Po Bilogori z očesom naravoslovca« planincem približal to nizko, samo 309 metrov visoko vzpetino. **Tomislav Djurić**, publicist in planinec iz Zagreba, opisuje Planinsko pot Privredne banke iz Zagreba po otoku Braču, **Vera Matanović** je popisala izlet HPD Zanatlja iz Zagreba v Koprivnico in na Bilo goro, **prof. Ivan Peterlin** pa je v tej številki intervjujal **dr. Milivoja Kovačiča**, predsednika in najzaslužnejšega za planinsko gibanje v Koprivnici. Zagrebška planinka **Djenka Šprajla** iz HPD Pliva piše o letu 1995 kot o evropskem letu varstva narave. Naj na koncu omenimo še opis izpod peresa **Tomislava Jagačiča** pod naslovom »S svojim učencem na vrhu Triglava«, v katerem avtor opisuje svoj prvi vzpon na Triglav v slabem vremenu, zaradi česar je spravil v smrtno nevarnost tako sebe kot svojega učenca.

V tej številki Bilogorskega planinarja je veliko fotografij in lepih okrasnih vinjet, ki jih je za to številko narisal in jih reviji podaril slikar **Josip Gregurić** iz Koprivnice.

Tomislav Jagačič

Slikanica Slovenija

Pri Mladinski knjigi je izšla velika slikanica Slovenija, namenjena otrokom, da jo pobarvajo in si s tem pričarajo svet iz različnih predelov naše domovine. Na dvostranskih slikah so podobe gorskega sveta in gozdov, travnikov in morja, slapov in jezer, kraškega sveta in podzemlja, najpogostejših poljščin in različnih žit, podobe endemičnih rastlin in živali, značilnih stavb v različnih slovenskih pokrajinah ter nekaj najpomembnejših kulturnih spomenikov v Sloveniji.

Peter Skoberne, avtor te zanimive pobarvanke, je v to delo uvrstil veliko podob, ki jih planinci poznamo s svojih izletov. S tem je poskušal tudi gorsko naravo, podobe in življenje v njej na nevsiljiv način približati najmlajšim in jim zbuditi zanimanje za ta zanimivi svet. V knjigi, ki jo je ilustriral **Aleš Sedmak**, je objavljenih tudi mnogo zemljevidov Slovenije, ki — pobarvani — odgovarjajo na posamezna v knjigi zastavljena vprašanja.

Ciril Velkovrh